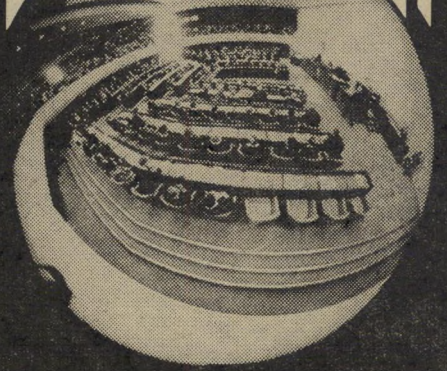

הדיעות ביניים

מאת אורי אבנרי

17 - 15 בינואר 1973

THE SHOW MUST GO ON

סוף-סוף נמצא תירוץ להעדרם של חברי-הכנסת. השלג. כשבאתי למישכן הכנסת ביום השני שעבר, היה הבניין כימעט נטוש. השומרים עטופי-המעילים עמדו בשלג, אולם השער הראשי היה נעול. אפילו קודש הקדשים — מיזנון חברי-הכנסת — היה סגור. ביניה של המיזנון הכללי ישב ישראל ישעיהו, בחברת שלו-שה-ארבעה ח"כים אחרים, שבאו עימו ברכבת מת"א. רק שני חברי-כנסת עלו אותו בוקר מתל-אביב בי-מכוניות: שמואל תמיר, שבא כרבע שעה אחרי, ואני. באותה שעה יכולנו להפיל את הממשלה, ולהסיר מסדר היום את הקנוניה של עופר-באדר נגד הסיעות הקטנות. היה לנו רוב.

לעקור את שיני ד'הונט

סוף-סוף הגשנו את ההסתייגויות של סיעתנו ל-הצעת-החוק של עופר-באדר (גזילת המנדאטים של ה-סיעות הקטנות). בין השאר: רעיון שיענה על כל הטענות לגבי החלוקה ה-נכונה של המנדאטים — מפני שהוא יבטיח יחסיות מוח-לטת ומדוייקת. הרעיון: להנהיג בכנסת "מנדאט חל-ק"י", לתקופה של שנה אחת. כל סיעה שגותר לה ער-דף של רבע מנדאט, תקבל מנדאט לשנה, והתור בין בעלי המנדאטים החלקיים ייקבע על-פי הגרלה. כך תק-בל כל סיעה בדי-וק את מיספר המנדאטים התואם את מיספר הקולות שלה.

אם זה לא יתקבל — הצעה שתכניס לשיטת עופר-באדר שינוי מהותי: ששום סיעה לא תקבל יותר ממנדאט אחד נוסף לפי שיטת ד'הונט. (לפי שיטת ד'הונט יקבל המערך לפחות 3-2 מנדאטים כבאקשיש, דבר העלול להפכו לרוב מוחלט בכנסת. הצעתנו תמנע זאת — ונראה איך גח"ל תצביע עליה!)

● יתקן נוסף: שום סיעה, שלא נותר לה עודף של לפחות 40% ממנדאט שלם, לא תשתתף בכלל בחלוקה לפי שיטת ד'הונט. במיקרה זה לא היה המערך מקבל שום מנדאט נוסף בבחירות האחרונות, מפני ש-נותר לו רק עודף של 600 קולות. (לפי שיטת ד'הונט עמד המערך לקבל, תמורת 600 קולות אלה, שני מנדאטים נוספים — בעוד שסיעתנו לא היתה מקבלת אף מנדאט אחת תמורת עודף של 6000 קולות!)

● סעיף שיעמיד את גח"ל במבחן מכריע. הוא אומר פשוט: "למרות הנקבע בחוק זה (כלומר: שיטת ד'הונט) — לא תקבל רשימה רוב של למעלה מ-50% המנדאטים בכנסת, אם לא קיבלה למעלה מ-50% הקולות הכשרים."

● הצעה שתחזור לכל הרשימות הקטנות את ה-מגיע להן ביחד: מתן היתר לכל מיספר של סיי-עות לזכרות ביניהם הסכמי-עודפים אחד ולחלק את המנדאטים, שיקבלו מן העודפים המשותפים, לתקן-פות-כהונה חלקיות. (כיום יכולות רק שתי רשימות לזכרות ביניהן הסכמי-עודפים, והמנדאט המתקבל מן ה-עודף המשותף הוא תמיד לתקופת-כהונה שלמה.)

● הצעה שהשיטה החדשה תיכנס לתקופה רק מ-הכנסת ה-17 (1985), או אלטרנטיבית מהכנסת ה-10 (1981), או לכל המוקדם מהכנסת התשיעית (1977).

הערבי בא אלי לכנסת - וגילה שהיא עומדת על אדמתו...

חולם לתת להם ארצות ישראליות, וגם הם עצמם אינם רוצים בה.

להחזיר או לשלם

השר יכול היה לבוא, בשם הממשלה, ולומר: אנו מכירים בעיקרון, אנו מוכנים להחזיר להם את כל ה-רכוש בכל הארץ, בפועל, או לשלם את תמורתו האמיי-תית, אבל זה עניין של זמן, של אמצעים, ובינתיים אנו נותנים סעד ראשוני.

אבל השר אינו אומר זאת, והממשלה אי-נה חולמת על כך.

אחרי זה, מי יאמין עוד לדברים החסודים של חסידי הסיפוח? הרי ברור כי במלכות-ישראל שלהם יהיו שני עמים, בעלי זכויות שונות. עם של אדונים, בעלי זכויות לאומיות, וארציות וחומריות, ועם של נשלטים, ללא זכר-יות לאומיות, ללא זכויות ארציות, ואף ללא זכויות אמיתיות לגבי רכושם.

איני מציע לקחת כיום רכוש, שהועבר לבעלים חדי-שים, ולהחזירו לבעלים קודמים, לא נתקן אי-צדק על-ידי יצירת אי-צדק חדש.

אולם לגבי רכוש שאין לו בעלים חדשים, שנשארו בידי הממשלה — למה דא להחזירו לבעליו האמיתיים? ואם נתפס, — למה לא לשלם עבורו את המזא התמורה, לפי ערכו האמיתי כשוק היום? ואם אין די כסף לכך — ישולם המחיר במרוצת השנים.

מעשה בליעל בבירעם

אולם מה גליון על עוול זה — כאשר עוולות גדולות יותר, מחפירות יותר, נעשות בעצם הימים האלה ל-ערבים שהם אזרחי-ישראל כשרים למהדרין? האם הממשלה, המבצעת את מעשה-ה-בליעל של נישוד הערבים מבירעם ואיקרית, מוסוגלת לעשות צדק לערבים במיזרח ירושי-לים?

לפני 17 ימים השתמשה הממשלה בסמכויות הנוצב העליון, על פי תקנות-ההגנה לשעת-חירום משנת 1945, כדי לסגור את שני הכפרים בפני בעליהם החוקיים, ירדיי המדינה ונאמניה.

תקנות ההגנה לשעת חירום — האם אקרא בפני שר-המישפטים את אשר אמר עליהם עורך-הדין יעקוב שימשון שפירא, למחרת חקיקתם?

אנא האזן, אדוני שר-המישפטים. כה אמר מר שפירא: המיסטר שהוקם עם פירוסות תקנות ההגנה בארץ-ישראל אין דומה לו בכל ארץ נאורה. אף בגרמניה הנא-צית לא היו חוקים כאלה, ומעשי מיידאניק ודומיהם היו אף שם נגד אות החוק הכתוב. אמנם, מרגיעים אותנו בכך שהתקנות מכוונות רק ורק נגד העבריינים, ולא נגד כל האזרחים. אולם גם המושל הנאצי באוסלו ה-כבושה הצהיר כי לא יאונה כל רע לאזרח שייגך אחרי עסקיו בלבד.

אדוני שר-המישפטים, זכור את אשר אמרת. פעל לביטול הפעלתן של תקנות אלה בבירעם ואיקרית! עשה צדק בבירעם, עשה צדק באיקרית, עשה צדק לערבים במיזרח ירושלים, עשה צדק לכל תושבי השטחים ה-מוחזקים!

לשלם או להחזיר!

זאב ז'בוטינסקי

אנו שומעים כאן, השכם והערב, את הנאומים הגל-הבים של אבירי הסיפוח. ישראל יכולה לעכל מיליוני ערבים. ישראל תעניק להם את מלוא הזכויות, כמו לאזרח היהודי. לא יהיה הבדל בין יהודי וערבי במלכות-ישראל החדשה. "שם ירווח לו משפע, מעושר, בן-ערב, בן-נצרת ובני. כי דיגלי דגל טוהר ויושר, יטהר שתי גדות ירדני. שתי גדות לירדן, זו שלנו, זו גם כן." נאום זאב ז'בוטינסקי.

ובכן, אין לנו הגדה השניה של ירדן. הגדה המער-בית עדיין לא סופחה. אבל ירושלים סופחה, בירושלים מתנופף דגל ישראל. האם זהו דגל טוהר ויושר? הנה המיבחן, לעיני העולם כולו.

מה מסתבר? החזרת הרכוש — לא. תשלום פיי-צויים אמיתיים — לא. אלא תשלום פיצוי קטן, כימעט סמלי, וגם זה רק עבור הרכוש. הרי ערבים אלה אינם עוד נפקדים. להיפך, הם התפקדו במדינת-ישראל. אין הם נתיני-אוייב למעשה, כי אם בעלי תעודות-זהות ישראליות, אף שאיש אינו

בוויכוח על הצעת-החוק לתשלום פיצויים ל-תושבי מיזרח ירושלים עבור רכושם בישראל, אמרנו:

אורי אבנרי: עלי לברך את שר-המישפטים על גישתו המתקדמת, יחסית, לגבי זכויות הערבים במיזרח ירושלים.

אולם הצעת-החוק הזאת אינה יכולה לפי-פק אותנו.

בעל אדמת הכנסת

לפני כמה ימים ביקר אצלי, במישכן הכנסת, ערבי זקן. הוא גר בגיבעה הצרפתית, במיזרח העיר. הממר שלה הפקיעה את אדמותיו שם, ומתכוונת לסלקו בכוח, כדי להקים שם שיכון נוסף לסטודנטים של האוניברסיטה העברית.

הערבי ביקש ממני לפעול למען הישארותו במקום, או לפחות במקום סמוך. אבל כאשר בא למישכן הכנסת, כימעט שכה את מסרת ביקורו, כי כאן המתינה לו הפי-תעה.

הוא נדהם והיווכח כי מישכן הכנסת של מדינת-ישראל עומד על אדמתו.

סיפור חייו של ערבי זקן זה הוא סיפור בני עמו. פעם היה בעל אדמות רבות ברחבי הארץ, וגם ברחבי ירושלים רבתי: בליפתא, בגיבעת-שאול, בשייד-באדר, בגיבעה הצרפתית, ועוד.

באה מילחמת-העצמאות, והוצב גבול מדיני בינו ובין מרבית אדמותיו. הוא איבד כימעט את כל רכושו, וגות-רה לו כיבשת-הרש בגיבעה הצרפתית. במילחמת ששת-הימים אוחדה ירושלים, והוקם בה שילטון ישראלי. והנה מתכוון ה-שילטון החדש להפקיע גם את כיבשת-הרש, לנשל אותו ממגוריו, תמורת פיצויים אפסיים בממש.

הפיצויים מחושבים לפי טבלה דמיונית המבוססת, כביכול, על ערך האדמות לפני כמה שנים, ושאינן לה שום יחס לערך האמיתי של האדמות. חמש לירות למטר מרובע, לעומת שווי ממשי של כ-400 לירות.

מדוע? מדוע? מדוע?

לערבי זה בא שר-המישפטים עכשיו להביא סעד כלשהו. וזה טוב יותר מהעדר כל סעד.

אולם איזה סעד מוצע כאן?

אין מחזירים לערבי את כל רכושו במערב ירושלים, פשוטו כמשמעו. מדוע לא?

אין מחזירים לו את רכושו בכל רחבי מדי-נת-ישראל. מדוע?

משלמים לו פיצויים עבור רכושו — אך לא כשווי האמיתי. מדוע?

החלום של ז'בוטינסקי

אציג תחילה את השאלה הפשוטה ביותר: ערבי בירושלים המאוחדת, המסופחת, המצורפת למדינת-ישראל — מדוע לא יקבל בחזרה את כל רכושו, בכך המדינה?